

Можливості застосування штучного інтелекту у менеджменті

Ірина Козік

*здобувачка освітньої програми «Управління закладом освіти»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: KozikIV@krok.edu.ua*

Наталія Наконечна

*кандидат психологічних наук,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: natalyn@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-6236-9549*

Актуальність дослідження: сучасний менеджмент зазнає великих змін у порівнянні з менеджментом ХХ ст. і навіть початку 2000-х. Це пов'язано з появою і вдосконаленням високих технологій, цифровою трансформацією організацій і підтримкою інновацій і впровадженню технологій, здатних автоматизувати процеси. Менеджмент на сучасному етапі розвитку суспільства є одним з найбільш актуальних сегментів для впровадження технологічних інновацій.

Об'єкт дослідження: Об'єктом дослідження є застосування штучного інтелекту в менеджменті, зокрема в навчальних закладах освіти під час пандемії та військового стану. Вдосконалення та проблематика нововведення.

Предмет дослідження: Предметом дослідження є конкретні методи, інструменти та практики, які визначають ефективність впровадження та застосування штучного інтелекту, як в у менеджменті та організації навчально-виховного процесу. Забезпечення доступу до освіти всіх бажаючих та залишити ефективність навчання, управління на високому рівні.

Мета дослідження: Метою дослідження є розробка та впровадження чітких та ефективних стратегій залучення штучного інтелекту не лише з метою вдосконалення бізнесу але й освіти, що є невід'ємною частиною економіки країни.

З метою аналізу впровадження штучного інтелекту в менеджмент, був проведений аудит економіки держави на основі якого урядом була підготовлена концепція розвитку штучного інтелекту в Україні. Концепцію було розроблено відповідно до плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України. Основні напрямки реалізації Концепції, зокрема це: зайняття Україною значного сегмента світового ринку технологій штучного інтелекту та провідних позицій у міжнародних рейтингах (AI Readiness Index by Oxford Insights, AI Index by Stanford University тощо); впровадження технологій штучного інтелекту у сфері освіти, економіки, публічного управління, кібербезпеки, оборони та інших сферах для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності України на міжнародному ринку.

Інформаційною базою дослідження: є фахові наукові статті, публікації у науково-прикладних журналах, знайомство з поняттям «Штучний інтелект» (ШІ). Штучний інтелект уже проник у наше життя, видатні вчені-розробники

та практики активно ведуть дискусії стосовно того, чим він є для людства – допомогою чи загрозою. Одні винахідники застерігають від розробки штучного інтелекту, а інші, навпаки, вбачають користь у його використанні. Слід зазначити, що при цьому розвиток робототехніки набирає повних обертів.

Значущість результатів дослідження: Світова освітянська спільнота зіштовхнулася у 2020 році з глобальним викликом, зумовленим пандемією, спричиненою поширенням коронавірусу SARS-CoV-2. Уряди більшості країн виявилися не готовими до такої масштабної пандемії, їхні практичні заходи формувалися ситуативно. Для протидії поширенню COVID-19 практично в усьому світі заклади освіти були тимчасово закриті. В Україні, за практикою зарубіжних країн, заклади освіти також були тимчасово закриті, навчальний рік 2019/2020 було завершено у дистанційному режимі. Дистанційний режим навчання, нові вимоги до забезпечення освітнього процесу стали викликом для вітчизняної системи освіти.

Найбільш негативний вплив пандемії відчували діти, які перебувають у складних соціально-економічних умовах. Пандемія для таких дітей фактично перервала освітній процес, позбавила їх доступу до безкоштовного харчування, загострила проблеми з доглядом за ними, посилила економічні труднощі для їх батьків, які не змогли працювати та / або втратили роботу / бізнес. Уряд України досить швидко та адекватно відреагував на нові виклики, здійснив заходи, необхідні для забезпечення неперервності освітнього процесу. У період тривалого карантину у мережі Інтернет стали доступними уроки у цифровому форматі та онлайн ресурси для дистанційного навчання школярів. Також МОН врахувало фактор відсутності домашніх комп'ютерів із доступом до мережі Інтернет у частини учнів, особливо в малозабезпечених родинах та сільській місцевості. Було прийнято рішення про запровадження трансляції уроків для всіх класів із використанням можливостей телебачення. Серед сайтів-партнерів, які надали відеоконтент для трансляцій, платформа BeSmart (<https://besmart.study>); студія онлайн-освіти EdEra (<https://www.ed-era.com>); платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus (<https://prometheus.org.ua>); платформа безкоштовних вебінарів із підготовки до ЗНО iLearn (<https://ilearn.org.ua>) тощо. Поряд із зробленим, у 2020/2021 н. р. залишалася необхідність подальшого опрацювання та розв'язання низки таких завдань: – забезпечення освітнього процесу та догляду за дітьми у закладах дошкільної освіти; – забезпечення надання освітніх послуг для дітей, які опинилися у складних життєвих умовах та дітей з особливими освітніми потребами; – забезпечення освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти в частині організації практичних занять, що потребують фізичної присутності учнів; – забезпечення практичних та лабораторних занять у закладах вищої освіти (тренування пілотів, лабораторні роботи для здобувачів освіти б8 природничо-математичного спрямування, практичні роботи студентів медиків у лікарнях тощо); – запровадження нових процедур отримання наукових ступенів в умовах карантину; – матеріально-технічне забезпечення закладів освіти в умовах

карантину (засоби для дистанційного та онлайн навчання, доступ до мережі, санітарно-гігієнічні засоби тощо).

Штучний інтелект може мати значний вплив на різні аспекти освітнього процесу, і дослідники мають бути уважними до соціальної взаємодії, яку вони спричиняють, а також до потенційного впливу на здобувачів освіти, вчителів та освітній процес загалом. Використовуючи ШІ(штучний інтелект) в освіті, важливо дбати , щоб це сприяло розвитку та зміцненню людського потенціалу, а не породжувало нерівність чи винятки . Дослідники мають враховувати потенційні соціальні наслідки впровадження ШІ, як-от можливість збільшення нерівності в доступі до освіти або відсторонення деяких груп здобувачів освіти. Важливо проводити дослідження впливу використання ШІ на освіту і здійснювати моніторинг соціальних наслідків, щоб виявляти можливі негативні ефекти і вживати заходів для їх запобігання. Окрім того, розробка етичної політики і настанов, які враховують соціальні вимоги та цінності, може сприяти відповідальному використанню ШІ в освітньому середовищі. Урахування соціальної взаємодії та впливу на освіту допоможе забезпечити, щоб використання ШІ у сфері освіти було спрямоване на покращення якості навчання, стимулювання творчого мислення та розвиток здобувачів освіти й викладачів, зберігаючи при цьому принципи рівності, справедливості і доступності. М. Рогоза зазначає: фахівці в галузі штучного інтелекту стверджують, що на поточному етапі розвитку штучний інтелект є ще досить слабким. Сьогоднішній штучний інтелект має недосяжні можливості, які здаються надто фантастичними й нереалістичними.

Отже, штучний інтелект є потужним інструментом, який має значний вплив на етичні аспекти наукових досліджень в українських закладах освіти. Його розвиток створює нові можливості для наукових дослідників та здобувачів освіти, прискорюючи процеси аналізу даних, моделювання та відкриття нових знань. Однак використання штучного інтелекту потребує свідомого врахування етичних аспектів. Важливо забезпечити етичні стандарти, як-от прозорість, відповідальність та конфіденційність у всіх аспектах використання штучного інтелекту. Навчання та підготовка дослідників щодо етичного використання штучного інтелекту має бути необхідним складником освітнього процесу. Також потрібні механізми контролю та етичні комісії для розгляду етичних питань, що виникають у дослідницькій спільноті. Збереження високих етичних стандартів у використанні штучного інтелекту допоможе забезпечити наукову доброчесність , довіру та справедливість у наукових дослідженнях. Розвиток штучного інтелекту в українських закладах освіти може стати мостом між науковими досягненнями та етичними цінностями, що сприятиме просуванню знань та добробуту суспільства.

Перспективою подальших досліджень є більш глибоке вивчення етичних вимірів використання штучного інтелекту в українських закладах освіти. Це охоплює розробку і впровадження етичних стандартів, протоколів та нормативів, які враховують специфіку наукових досліджень і використання штучного

інтелекту. Окрім того, слід звернути увагу на соціальний вплив штучного інтелекту на академічне середовище. Дослідження можуть спрямовуватися на розуміння ефектів упровадження штучного інтелекту, на співпрацю, взаємодію та комунікацію між науковцями та здобувачами освіти.

Ключові слова: штучний інтелект, ефективність, продуктивність, проблематика, вдосконалення, ресурси, конкурентоспроможність.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.
2. Дослідження управлінських аспектів використання штучного інтелекту. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/57/601.pdf>.
3. Каткова Т. Г. Штучний інтелект в Україні: правові аспекти. *Право і суспільство*. 2020. № 6. С. 46–55. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.6.1.8> (дата звернення: 26.06.2023).
4. Мар'єнко М., Коваленко В. Штучний інтелект та відкрита наука в освіті. *Фізико-математична освіта*. 2023. Т. 38, № 1. С. 48–53. DOI: <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-1-007> (дата звернення: 26.06.2023).